

Eesti Arstide Liidu tegevus 2006. aastal. EAL presidendi ettekanne üldkogule

Andres Kork – EAL president

25. novembri 2006. aasta seisuga oli Eesti Arstide Liidus 2737 liiget. Liidu tegevust korraldas eestseisus, kuhu kuulusid Diana Ingerainen, Toomas Kariis, Andres Kork, Andres Lehtmets, Peeter Mardna, Margit Närska, Indrek Oro ja Vallo Volke. Eestseisus pidas 5 koosolekut.

EAL volikogu esimene koosolek toimus 16. juunil, seal osalesid ka Eesti Perearstide Seltsi, Eesti Keskaastme Meditsiinitöötajate Kutseliidu, Eesti Õdede Liidu ja Eesti Tervishoiutöötajate Ametiühingute Liidu esindajad. Volikogu teine koosolek toimus 23. oktoobril.

Eestseisuse koosolekutel oli peamiseks arutusobjektiks tervishoiu rahastamine ja palgaläbirääkimised. Neist põhjalikumalt ettekande järgmistes osades.

Traditsioonilised Eesti Arstide Päevad otsustati 2007. a korraldada 29. ja 30. märtsil Tallinnas. Võeti vastu otsus korraldada 2007. a sügisel konverents rahvusvahelise arstieetika päeva tähistamiseks koos TÜ arstiteaduskonnaga. Otsustati teha ettepanek Eesti Haigekassale ja Sotsiaalministeeriumile jätta välja 2007. a tervishoiuteenuste rahastamise lepingutest tervishoiuteenuse osutaja rahalise vastutuse kohustus ekslikult vormistatud retseptide eest.

Eesti Arstide Päevad 2006 toimusid 20. ja 21. aprillil 2006 Tallinnas, päevateemaks alkohol ja rahva tervis. Esimese päeva ettekannete sisu võis kokku võtta küsimusega "Kas viinakatk jätkub ka 21. sajandil?". Teise päeva ettekanded olid pühendatud seedetrakti ja alkoholi probleemile.

Koos arstiteaduskonnaga korraldati 3. novembril Tartus eetikonverents teemal "Arstid ja avalikkus".

Arstide Täiendkoolituse Fondi nõukogu liikme kohalt lahkusid Jaan Lemendik ja Aleksei Rodin.

Uueks nõukogu liikmeks on Külliki Suurmaa. Eesti Ameerika Fondi sihtotstarbelisest annetusest maksti sel aastal esmakordselt välja MEDENTi stipendium noorte hambaarstide koolituse toetamiseks välismaal. ENÜ asutas eraannetuse baasil arst-residendi stipendiumi. Oktoobris otsustas EALI ees seisus hakata maksma arstiüliõpilastele stipendiumi. Raha saadakse arstide vabatahtlikest annetustest. Fondi toetasid 2006. a Eesti Ameerika Fond, farmaatsiafirma Sanofi-Aventis, ajakirjad Eesti Arst ja Lege Artis, Eesti Arstide Liit. Kokku eraldati 2006. a fondist arstide koolitamise toetamiseks 190 000 kr.

EAL kuulub kolme rahvusvahelisse arstide ühendusse:

- CPME (Euroopa Arstide Alaline Komitee). EAL esindajad võtsid osa selle organisatsiooni volikogu/üldkogule kolmest istungist. Eesti delegatsiooni on juhtinud Indrek Oro.

- PWG (Euroopa Nooremartide Ühendus). ENÜ esindajad võtsid osa kahest selle organisatsiooni koosolekust. ENÜ liige dr Kristiina Allikvee valiti PWG uute liikmete tööühma (*Enlargment Group*) juhiks.

- WMA (Maailma Arstide Liit). 2006. a osales EAL esindaja WMA volikogu koosolekul Prantsusmaal. WMA üldkogule koosolekust Lõuna-Aafrika Vabariigis meie esindaja osa ei võtnud.

EAL esindus võttis osa Soome Arstide Päevadest 2006 Helsingis. Dr Vallo Volke esines seal ettekandega arstkonna vaba liikumise teemal.

EAL on olnud heas koostöös Sotsiaalministeeriumiga, et arutada ja lahendada küsimusi seoses haigekassa hinnakirjaga, tervishoiusüsteemi struktuursete muutuste ja investeerimispoliitikaga, ravikvaliteediga ning arstide töökoormuste ja töötasustamisega.

EAL on esindatud mitmetes komisjonides ja töөрühmades. Arstiabi kvaliteedi eksperdikomisjonis osalevad Maike Parve ja Andres Ellamaa, tervishoiutöötajate pädevusnõukogus Andres Lehtmets, tervishoiuvaldkonna töötajate koolituskomisjonis Toomas Kariis.

EAL on sõlminud 16. juunil kindlustusega arstide **vastutuskindlustuse** lepingu, mis haarab kõiki EAL liikmeid ja katab peaaegu kõik ravitegevustega seotud riskid. Senisel 4-aastase kindlustusperioodi vältel ei ole olnud ühtegi kindlustusjuhtumit, mille korral oleks tulnud teha väljamakse.

Läbirääkimised valitsuskomisjoniga tervishoiu rahastamisest

See protsess on kestnud peaaegu aasta ja ette rutates võib öelda, et olulist edasiminemist pole olnud. Veebruaris pöördus EAL ja EKTK (Eesti Keskastme Tervishoiutöötajate Kutseliit) Sotsiaalministeeriumi ja EHL (Eesti Haigete Liit) poole ettepanekuga alustada palgaläbirääkimisi. Märtsis esitasid ministeeriumile sama sisuga ettepaneku EÕL (Eesti Õdede Liit) ja ETTAL (Eesti Tervishoiutöötajate Ametiühingute Liit). Minister Jaak Aab vastas 17. märtsil kutseliitudele, et valitsus pole veel kujundanud oma seisukohta ja tal ei ole volitusi läbirääkimiste alustamiseks. 3. aprillil pöördusid EAL ja EKTK peaministri poole ettepanekuga alustada tervishoiutöötajate palgaläbirääkimisi. Pika vaikesperioodi järel otsustas valitsus moodustada 2006. a mais valitsuskomisjoni läbirääkimisteks EHL ja EKTK delegatsioonidega tervishoiu rakendamise põhimõtteid käsitleva poliitilise kokkuleppe sõlmimiseks. Komisjoni esimeheks määrati sotsiaalminister Jaak Aab, sinna kuulusid veel Madis Kraav Kaitseministeeriumist; Peeter Laasik, Ivi Normet, Elina Rikken Sotsiaalministeeriumist; Hannes Danilov haigekassast; Monika Tõniste Justiitsministeeriumist ja Anneli Susi-Persidski Rahandusministeeriumist.

Töötajate liidud esitasid järgmised **miinimum-tunnitasa** nõudmised: arstidele 110, keskastme tervishoiutöötajatele 60 ja hooldustöötajatele 32 kr tunnis.

EAL volikogu koosolekul 16.06.2006 kiideti heaks EAL eestseisuse seisukoht tervishoiu rahastamist käsitleva poliitilise kokkuleppe sõlmimisel:

- Kokkuleppe peab tagama meetmed arstiabi kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks, fikseerides konkreetset eesmärgid, tegevused ja tähtajad.
- Tervishoiuteenuste hinnakiri tuleb viia vastavusse teenuse osutamiseks vajaliku tegeliku kulutusega.
- Abivajaja omaosalust teenuste eest tasumisel ei tohi suurendada.

Nende põhimõtete alusel vormistati EAL ettepanekud läbirääkimisteks valitsuskomisjoniga.

Valitsuskomisjoni ettepanekud tervishoiu rahastamispoliitika kohta järgmiseks kolmeks aastaks olid järgmised:

- Suurendada igal aastal töömahtu ravijärjekordade lühendamiseks.
- Parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust ravikindlustuse taastamisega isikutel.
- Tervishoiusektori rahastamine kasvab aeglaselt riigieelarve kasvust.
- Tagada töötajate palgatõus 12% aastas.
- Mitte suurendada residentide töötasu 210. aastani.

Nimetatutele järgnes veel hulk deklaratiivseid seisukohti ravikvaliteedi kohta, haigetesse suutmise kohta ja meditsiinipersonalile esitatavate nõuete kohta.

EHL, EAL, EKTK, EÕL ja ETTAL esitasid valitsuskomisjonile ühised ettepanekud suurendada tervishoiukulutuste osakaalu 2007. a 6,4%ni SKTst; 2008. a 6,6%ni SKTst; 2009. a 7%ni SKTst ning tagada residentide töötasu tõus ning tervishoiuteenuste kulupõhine rahastamine.

Rahastamispoliitika kokkuleppe läbirääkimiste 2. voorus 9. augustil esitas valitsuskomisjon kokkuleppe uue kavandi, kus valitsuse uueks eesmärgiks oli tõsta tervishoiukulud 2010. aastaks vähemalt 6,5%ni SKTst. Rahandusministeeriumi esindaja sellega ei nõustunud. Moodustati redaktsiooni komisjon, mille koosolekul 22. augustil teatas Rahandusministeeriumi esindaja, et tervishoiukulude kasv 6,5%ni SKTst on ekslikult sattunud valitsuse ettepanekusse. Rahastamisküsimuste läbirääkimistel edasi ei jõutud.

Järgnes hulk üksteisele vasturääkivaid avaldusi Sotsiaalministeeriumi ja haigekassa poolt. Jäi arusaamatuks, kui palju suureneb 2007. a tervishoiu rahastamine (kas 1,8 miljardit või 925 miljonit või 1,219 miljardit krooni). Tervishoiutöötajate kutseliitude ja EHL kohtumisel 25. septembril teatas haiglate liit, et võttes arvesse haigekassa prognoosi, mille järgi on 2007. a palgatõusudeks ette nähtud 165 miljonit krooni, kuid millest järgmisel aastal lisanduv meditsiiniseadmete käibemaks neelab 150 miljonit krooni, ei näe EHL võimalust 2007. a tervishoiutöötajate palgatõusuks.

EAL, EKTK, EÕL ja ETTAL pöördusid 3. oktoobril riikliku lepitaja poole kollektiivse töötüli lahendamiseks.

Tervishoiutöötajate üldkoosolek toimus 23. oktoobril Tallinnas Mustamäe haiglas. Seal osales ligi 500 tervishoiutöötajat ja parlamendi koalitsioonierakondade esindajad. Arutati tervishoiu rahastamise küsimusi kutseliitude nõudmise valguses. Konkreetseid vastuseid ja ettepanekuid poliitikutel ei olnud.

EAL üldkogu otsused 02.12.2006

Kinnitada EAL presidendi aruanne 2006. a tegevuse kohta ja EAL majandustegevuse aruanne 2005. a kohta.

Kinnitada EAL 2007. a eelarve. 2007. a on EAL liikmemaks 75 kr kuus, ENÜsse kuuluval residendil ja doktorandil 50 kr kuus, mittetöötaval liikmel 50 krooni aastas. EALi igalt liikmelt laekunud summast on 5 krooni liikme kohta kuus sihtotstarbeline laekumine vastavalt EAL ja Eesti Arsti OÜ vahelisele lepingule. 7 krooni kasutatakse erialase vastutuskindlustuse otstarbel ning 15 krooni kantakse streigifondi.

Muuta Eesti Arstide Liidu põhikirja punkti 44 ja kinnitada uus sõnastus: liitu juhivad ja esindab juhatus, mida nimetatakse eestseisuseks. Eestseisuses on viis (5) kuni kümme (10) liiget.

Määrata järgmiseks valimisperioodiks EAL eestseisuse liikmete arvuks 10 ja eestseisuse volituste pikkuseks 3 aastat. Eestseisuse koosseisu kuuluvad delegeeritud liikmetena Andres Kork, EAL president; Andres Lehtmets, ekspresident; Peeter Mardna, Tal-

EAL, EKTK, EÕL ja ETTAL tegid ühise avalduse: kui tervishoiutöötajate ettepanekud tervishoiu rahastamise suurendamiseks ei täideta, hakatakse tegema ettevalmistusi streigiks.

Demokraatlikult valitud valitsusel on vabadus teha selliseid tervishoiupoliitilisi otsuseid, nagu ta õigeks peab. Valitsuse väljatöötatud riigieelarvestrateegia viib paratamatult arstiabi kvaliteedi halvenemiseni ja tervishoiutöötajate migratsiooni kiirenemiseni.

Ausat poliitikat tegev valitsus peab valima kahe võimaluse vahel:

- teatama inimestele, et otsus „enne rikkaks, siis terveks“ on tehtud teadlikult, ja lõpetama optimistliku propaganda inimeste tervise prioriteetsusest või
- lähtudes euroopalikest väärtustest, arendama meie majanduslikest võimalustest tulenevat tervishoiupoliitikat.

linna AL juhatuse esimees; Margit Näraska, Tartu AL juhatuse esimees; Vallo Volke, ENÜ juhatuse liige; Madis Tiik, Eesti Perearstide Seltsi juhatuse liige; ning valitud liikmetena Indrek Oro, Tallinna AL esindaja; Toomas Kariis, ENÜ esindaja; Lea Maipuu, Tartu AL esindaja; Andri Meriloo, Läänemaa AL esindaja.

Määrata EAL eetikakomitee volituste pikkuseks 3 aastat. Eetikakomitee liikmed on Andres Lehtmets, Indrek Oro, Katrin Elmet, Margit Venesaar, Andres Soosaar.

EAL üldkogu annab EAL eestseisusele volitused arstide streigi korraldamisega seotud otsuste vastuvõtmiseks. Kui 2007. aastal toimub arstide streik, siis teevad kõik töötavad EAL liikmed täiendava makse EAL streigifondi. Makse suuruse otsustab volikogu.

Võtta vastu üldkogu avaldus “Riigi tahtmatus tervishoiu rahastamist parandada viib arstide streigini”, saata see Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule ning levitada massiteabevahendite kaudu.

Eesti Arstide Liidu üldkogu andis eestseisusele volitused streigi korraldamiseks

EAL üldkogu koosolek toimus 2. detsembril Tartus. Tajudes olukorra pinevust, tuli kokku viimaste aastate suurim kvorum – 160 delegaati. Koosoleku esimeses pooles tegeldi organisatsiooniliste küsimustega, pärastlõunal jõuti põhiteema, tervishoiu rahastamise juurde.

Riigi suutmatus rahastamisprobleeme lahendada ja riikliku lepitaja puudumise tõttu määramata ajaks katkestatud palgaläbirääkimised sundisid alustama streigiettevalmistusi juba paar kuud tagasi. Tervishoiutöötajate streigi korraldamise iseärasustest ja sellega seotud juriidilistest probleemidest rääkis TÜ tööõiguse dotsent Merle Muda. EHL juhatuse

esimehe Urmas Sule ettekande teema oli palga kokkuleppe võimalikkus või võimatus.

Üldkogu võttis üksmeelselt vastu avalduse arstkonna seisukohtadest tervishoiu rahastamise kohta ja andis eestseisusele volitused streigiga seotud otsuste tegemiseks.

Koosoleku lõpus andis EAL president Andres Kork pidulikult üle arstide liidu aumärgid. "Tunnustuseks kolleegidelt väljapaistvale arstile suure panuse eest arstkonna huvide kaitsmisel, arstiabi kvaliteedi parandamisel, tervishoiu ja meditsiinikultuuri edendamisel" – nii seisab aumärgi tunnistusel. Esimesed EAL aumärgi kavalerid on Rando Truve, Matti Tarum, Arvo Tikk ja Väino Sinisalu.

Eesti Arstide Liidu üldkogu 2. detsembri 2006. a avaldus "Riigi tahtmatust tervishoiu rahastamist parandada viib arstide streigini"

Lühim keskmine eluiga ja kõige väiksemad kulu- tused tervishoiule Euroopa Liidu liikmete hulgas tõendavad, et tervis ei ole Eestis prioriteet, ja väl- jendavad meie riigi tahtmatust tervishoiusüsteemi rahastamist parandada.

Vaatamata kiirele majanduskasvule ja eel- arveraha suurele ülelaekumisele, ei suurene tervishoiukulutuste osakaal järgmise aasta riigieelarves. Riigi eelarvestrateegia süvendab rahapuudust tervishoius veel pika aja vältel, sest tervishoiukulutused suurenevad SKT kasvuga võrreldes palju aeglasemalt. Alles 2050. aastaks planeeritakse jõuda 6,5%ni SKTst, Läti oli sel tasemel juba kolm aastat tagasi.

Heaks ja jätkusuutlikuks arstiabiks ei piisa ainult haigekassa rahast ja patsiendi isiklikust rahakotist. Raviteenuste hinnad ei kata haiglate tegelikke kulutusi, meditsiiniseadmetele lisanduv käibemaks jäetakse kompenseerimata, vajalikest hooldusravikohtadest puudub 2/3, uusimaid ravimeid soodustusega osta ei võimaldata ja

tervishoiutöötajate palganõudmisi ei taheta täita, põhjendades seda kõike rahapuudusega. Samas jäetakse laekunud ravikindlustusmaksust oluline osa kasutamata. Haigekassa jaotamata kasum, millest võib kasutusele võtta vaid väikese osa, on selle aasta lõpuks üle 1,5 miljardi krooni.

Arstide ja õdede nappus on muutunud pea- miseks ravijärjekordade põhjustajaks. Palgatõus ei saa olla ainsaks lahenduseks personaliprobleemile. Tunduva lisakoormusega töötamine ja mitterahulda- vad töötingimused ohustavad nii arstiabi kvaliteeti kui ka töötajate tervist. Tervishoiutöötajate palga- läbirääkimistel Eesti Haiglate Liidu ja Vabariigi Valitsust esindava komisjoniga kokkuleppele ei jõutud. Praegu on läbirääkimised määramata ajaks katkenud, sest valitsus pole viie kuu jooksul suutnud riiklikku lepitajat ametisse määrata. EALi üldkogu otsustas anda eestseisusele volitused arstide streigi korraldamiseks, kui nõudmisi tervishoiu rahastamise parandamiseks ei täideta ja palgakokkulepe jääb sõlmimata.

Arstkond on veendunud, et senise rahastamis-süsteemiga jätkates pole edaspidi võimalik osutada inimestele samas mahus tervishoiuteenuseid, sest kvaliteedi arvelt järeleandmisi teha ei saa. Seega peavad Eesti elanikud järgmistel aastatel leppima olukorraga, kus arsti juurde on järjest raskem pääseda.

Arstide liit tunnustab demokraatlikult valitud

valitsuse vabadust teha selliseid tervishoiupoliitilisi otsuseid, mida ta õigeks peab. Valitsus peab valima kahe võimaluse vahel: kas lõpetama optimistliku propaganda ja teatama inimestele, et otsus „enne rikkaks, siis terveks“ on tehtud teadlikult ja seda ei kavatseta muuta, või lähtuma euroopalikest väärtustest ja asuma arendama riigi majanduslikele võimalustele vastavat tervishoiupoliitikat.

Arstide Täienduskoolituse Fond aastal 2006

Arstide Täienduskoolituse Fond andis sel aastal välja mitu uut stipendiumi.

MEDENTi stipendiumi 10 000 krooni, mis loodi noorte hambaarstide väliskoolituse toetuseks Eesti Ameerika Fondi sihtotstarbelisest annetusest, sai näo- ja lõualuukirurg Dagmar Timpmann.

Eesti Nooremarside Ühendus asutas eraannete baasil arst-residendi stipendiumi (25 000 kr). Esimesed stipendiumid anti psühhiaatriaresidendile Urho Abramovile ja veresoontekirurgia residendile Priit Pöderile pidulikult üle EAL üldkogu koosolekul.

EAL eestseisus otsustas oktoobris, et täienduskoolituse fondist hakatakse maksma stipendiume arstiade üliõpilastele alates II kursusest, raha kogutakse edukatelt arstidelt eraannetustena.

Lõppeval aastal anti välja stipendiume kogusummas 190 000 krooni. Fondi nõukogu liikme kohalt vabastati Jaan Lemendik ja Aleksei Rodin ning nõukogu liikmeks määrati Külliki Suurmaa. Nõukogu liikmed on Matti Tarum, Väino Sinisalu, Külliki Suurmaa, Vallo Volke.

2006. aastal toetasid fondi Eesti Ameerika Fond, sanofi-aventis Estonia OÜ, Eesti Arsti OÜ, Lege Artis, Eesti Arstide Liit.

Novembri stipendiaadid

EAL stipendiumi 10 000 kr sai Oivi Uibo, TÜ Kliinikumi lastekliiniku lastearst, et võtta osa Euroopa Lastegastroenteroloogia, Hepatoloogia ja Toitmise Ühingu 40. aastakonverentsist Barcelonas ning esitada teadustöö „*Type 1 diabetes and coeliac disease in Estonia: frequent coexistence*“ tulemusi.

10 000 kr sai Indrek Varik, Tallinna Lastehaigla kirurg, et võtta osa 8. Euroopa lastekirurgia kongressist Torinos ja teha seal ettekanne.

ENÜ koolitusstipendiumi 10 000 kr sai Tiia Voor, et osa võtta rahvusvahelisest allergoloogia ja kliinilise immunoloogia kongressist Göteborgis.

10 000 kr sai Kuido Nõmm, et osaleda 15. rahvusvahelisel katastroofi- ja erakorralise meditsiini kongressil Amsterdams.

8000 kr sai Anu Eenraid, et osaleda Itaalias hüpertensiooni, diabeedi ja neeruhaiguste konverentsil.

ENÜ arst-residendi stipendiumi à 25 000 kr said Urho Abramov, 4. aasta psühhiaatriaresident ja neuroteaduste doktorant, ning Priit Pöder, 3. aasta veresoontekirurgia resident.

Katrin Rehemaa, Arstide Täienduskoolituse Fondi juhataja

eal@arstideliit.ee